PARLAMENT EUROPEJSKI 2009 - 2014

Dokument z posiedzenia

28.1.2014 B7-0072/2014

PROJEKT REZOLUCJI

złożony w następstwie oświadczeń Rady i Komisji

zgodnie z art. 110 ust. 2 Regulaminu

w sprawie sprawozdania z postępów Czarnogóry w 2013 r.
(2013/2882(RSP))

Charles Tannock
w imieniu Komisji Spraw Zagranicznych

B7-0072/2014

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie sprawozdania z postępów Czarnogóry w 2013 r.
(2013/2882(RSP))

Parlament Europejski,

– uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Czarnogóry, z drugiej strony z dnia 29 marca 2010 r.[1],

– uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej przyjęte w dniach 19–20 czerwca 2003 r. i załącznik do nich zatytułowany „Agenda z Salonik dla Bałkanów Zachodnich: w kierunku integracji europejskiej”,

– uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 listopada 2010 r. dotyczący opinii Komisji w sprawie wniosku Czarnogóry o członkostwo w Unii Europejskiej (COM(2010)0670),

– uwzględniając sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie postępów osiągniętych przez Czarnogórę we wdrażaniu reform (COM(2012)0222) oraz konkluzje Rady z dnia 26 czerwca 2012 r. zawierające decyzję o rozpoczęciu negocjacji akcesyjnych z Czarnogórą w dniu 29 czerwca 2012 r.,

– uwzględniając konkluzje Rady do Spraw Ogólnych z dnia 11 grudnia 2012 r. w sprawie rozszerzenia UE oraz procesu stabilizacji i stowarzyszenia,

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 16 października 2013 r. zatytułowany „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w latach 2013–2014” (COM(2013)0700) i towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji zatytułowany „Sprawozdanie z postępów Czarnogóry w 2013 r.” (SWD(2013)0411),

– uwzględniając oświadczenie i zalecenia szóstego posiedzenia Komisji Parlamentarnej ds. Stabilizacji i Stowarzyszenia Unia Europejska – Czarnogóra z dni 29–30 kwietnia 2013 r.,

– uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Czarnogóry oraz swoją rezolucję z dnia 22 listopada 2012 r. w sprawie rozszerzenia: strategie polityczne, kryteria i strategiczne interesy UE[2],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 22 października 2013 r. w sprawie zarządzania budżetem funduszy przedakcesyjnych Unii Europejskiej w obszarach systemów sądowych oraz walki z korupcją w krajach kandydujących i potencjalnych krajach

[1] Dz.U. L 108 z 29.4.2010, s. 3.
[2] Teksty przyjęte, P7_TA(2012)0453.

kandydujących oraz swoje uwagi dotyczące Czarnogóry[1],

– uwzględniając art. 110 ust. 2 Regulaminu,

A. mając na uwadze, że akcesja do UE powinna pozostać główną siłą napędową dalszych reform politycznych, społecznych i gospodarczych;

B. mając na uwadze, że UE stawia praworządność w centrum procesu rozszerzenia;

C. mając na uwadze, że Czarnogóra osiągnęła postępy w kierunku integracji z UE, a projekt europejski cieszy się poparciem wszystkich sił politycznych oraz większości społeczeństwa; mając na uwadze, że Czarnogóra zdołała wstępnie zamknąć rozdziały 25 i 26;

D. mając na uwadze, że największe znaczenie mają egzekwowanie rządów prawa, w szczególności poprzez reformę sądownictwa, a także walka z korupcją i przestępczością zorganizowaną; mając na uwadze, że zakończono screening wszystkich rozdziałów; mając na uwadze, że w grudniu 2013 r. rozpoczęto negocjacje w sprawie rozdziałów 23 i 24 zgodnie z nowym podejściem Komisji, która zaleca, by reformą wymiaru sprawiedliwości i sprawami wewnętrznymi zajmować się już na początku procesu akcesyjnego;

E. mając na uwadze, że niedawne reformy konstytucyjne, po ich pełnym uchwaleniu, wzmocnią niezawisłość i skuteczność wymiaru sprawiedliwości;

F. mając na uwadze, że korupcja finansowa, przestępczość zorganizowana, w tym w instytucjach, a także oszustwa wyborcze pozostają poważnymi problemami; mając na uwadze, że Czarnogóra musi je rozwiązać i wykazać się dobrymi wynikami w dziedzinie rządów prawa;

G. mając na uwadze, że społeczeństwo obywatelskie odgrywa istotną rolę w procesie reform i integracji z UE;

H. mając na uwadze, że współpraca regionalna ma niezwykle istotne znaczenie dla stabilności politycznej oraz bezpieczeństwa i rozwoju gospodarczego Czarnogóry i całego regionu;

Negocjacje akcesyjne

1. z zadowoleniem przyjmuje otwarcie pięciu nowych rozdziałów negocjacyjnych w grudniu 2013 r.; zachęca do sprawnej kontynuacji negocjacji akcesyjnych, z zastrzeżeniem realizacji reform i osiągnięcia konkretnych rezultatów;

2. z zadowoleniem przyjmuje rządowe plany działania dotyczące rozdziałów 23 i 24, które to plany zakładają kompleksową strategię reform i stanowią punkt odniesienia dla otwarcia tych rozdziałów;

3. pochwala włączenie przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego do struktur

[1] Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0434.

negocjacyjnych; niemniej jednak zwraca uwagę na apel organizacji społeczeństwa obywatelskiego do rządu o zapewnienie maksymalnej przejrzystości działań w całym procesie negocjacyjnym i akcesyjnym, w tym poprzez zaangażowanie większej liczby organizacji w działalność grup roboczych oraz przeprowadzanie zakrojonych na szeroką skalę konsultacji krajowych;

4. podkreśla, że zarówno na rządzie, jak i parlamencie Czarnogóry spoczywa odpowiedzialność za poprawę komunikacji z obywatelami oraz informowanie w terminowy i przejrzysty sposób wszystkich zainteresowanych stron, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i opinii publicznej o postępach w negocjacjach akcesyjnych, a także za zapewnienie im szerokiego udziału w tym procesie;

Kryteria polityczne

5. wzywa wszystkie siły polityczne, zarówno rządowe, jak i opozycyjne, a także kluczowe podmioty społeczne i gospodarcze, by nadal skupiały się na programie integracji kraju z UE poprzez trwały dialog i konstruktywną współpracę;

6. z zadowoleniem przyjmuje zwiększenie roli nadzorczej parlamentu Czarnogóry również dzięki kontroli i wysłuchaniom konsultacyjnym; apeluje jednak o zintensyfikowane działania w następstwie wniosków z wysłuchań, silniejszy nadzór nad wdrażaniem przyjętego prawa i aktywniejszy udział parlamentu w negocjacjach; z zadowoleniem przyjmuje uchwałę parlamentu Czarnogóry w sprawie metody, jakości i tempa procesu integracji Czarnogóry z UE z dnia 27 grudnia 2013 r.; uważa, że proces integracji wymaga pełnego zaangażowania parlamentu i organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz większego poparcia obywateli;

7. ubolewa, że w związku z tegoroczną, głośną „aferą taśmową“ komisja śledcza ds. domniemanego sprzeniewierzenia funduszy publicznych do celów partii politycznych nie wyciągnęła politycznych wniosków w sprawozdaniu końcowym, a podjęte w związku z tym działania wymiaru sprawiedliwości pozostają niekompletne; podkreśla, jak istotne jest zagwarantowanie przeprowadzenia gruntownego dochodzenia i, w razie potrzeby, podjęcie odpowiednich działań; w związku z tym zachęca właściwe organy Czarnogóry do sprawnego i sprawiedliwego zakończenia procesu sądowego we współpracy z wszystkimi zainteresowanymi stronami, dokładnie badając wszystkie popełnione przestępstwa, z zachowaniem obiektywizmu i zgodnie z prawem; ponadto z zadowoleniem przyjmuje niedawno ogłoszoną informację o wszczęciu dochodzenia w sprawie afery taśmowej w Cetynii, w ramach którego każdy, kto naruszył prawo wyborcze będzie musiał ponieść odpowiednią karę w drodze należycie przeprowadzonego procesu;

8. podkreśla konieczność zwiększenia zaufania publicznego do systemu wyborczego i struktur demokratycznych i wzywa parlament do przyspieszenia reformy ordynacji wyborczej poprzez zmianę zbioru przepisów regulujących wybory i finansowanie partii politycznych, w tym projekt ustawy dotyczącej jednej listy wyborców oraz projekt zmian ustawy w sprawie dowodów osobistych; podkreśla konieczność pełnej przejrzystości i rozliczalności jednego rejestru wyborców; nalega, by reformy te były realizowane z udziałem społeczeństwa obywatelskiego, zgodnie z istniejącymi od dawna zaleceniami OBWE/ODHIR oraz z zachowaniem pełnej przejrzystości; wspiera

apel Komisji o jasne i powszechnie akceptowane rozgraniczenie między interesami publicznymi i partyjnymi; wzywa rząd do aktywnego publikowania informacji dotyczących pomocy państwa dla osób prywatnych i firm, zatrudnienia w sektorze usług publicznych oraz innych wydatków, które mogą mieć wpływ na zachowanie wyborców; zauważa, że postrzeganie korupcji może być tak samo szkodliwe jak sama korupcja;

9. podkreśla znaczenie, jakie dla zastosowania wspólnotowego dorobku prawnego ma reforma administracji publicznej; uznaje, że niezbędne jest zwiększenie koordynacji i wzmocnienie mechanizmu monitorowania w celu wdrożenia strategii na rzecz administracji publicznej oraz przyjęcie dalszych środków w celu stworzenia przejrzystej, profesjonalnej i skutecznej administracji publicznej, która jest zarządzana na podstawie kryterium osiągnięć; wzywa władze, by zatrudnianie i zwalnianie urzędników państwowych nie było postrzegane jako dalsze upolitycznianie służby państwowej; wzywa także do zwiększenia niezależności i możliwości działania urzędu Rzecznika Praw Obywatelskich;

10. z zadowoleniem przyjmuje zmiany konstytucyjne mające na celu zwiększenie niezawisłości wymiaru sprawiedliwości, polegające na ograniczeniu wpływu politycznego przy mianowaniu prokuratorów i urzędników wymiaru sprawiedliwości na wszystkich szczeblach w drodze bardziej przejrzystej i opartej na osiągnięciach zawodowych procedury, zwłaszcza przy wyborze prokuratora generalnego; zwraca jednak uwagę na inicjatywę Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczącą oceny konstytucyjności wprowadzanych zmian oraz przepisów ustawy o trybunale konstytucyjnym dotyczących wyboru sędziów trybunału konstytucyjnego; wzywa właściwe organy do osiągnięcia solidnych wyników w prowadzeniu postępowań dyscyplinarnych, do szybkiego wydawania wyroków, a także do ujednolicenia orzecznictwa; domaga się podjęcia i wdrożenia dalszych środków ustawodawczych lub innych w celu praktycznego ograniczenia upolitycznienia wymiaru sprawiedliwości, w tym poprzez obiektywną ocenę działania wymiaru sprawiedliwości, jasne demonstrowanie jego rozliczalności zgodnie z zaleceniami Komisji Weneckiej oraz zagwarantowanie awansu w oparciu o osiągnięcia zawodowe; podkreśla również konieczność zapewnienia niezależności sądów ds. wykroczeń od władzy wykonawczej;

11. z zadowoleniem przyjmuje kroki podjęte na rzecz usprawnienia systemu sądownictwa, promowania skuteczności wymiaru sprawiedliwości oraz dalszego zmniejszania zaległości w rozpatrywaniu spraw; wyraża jednak zaniepokojenie w związku z nadmiernym czasem trwania procedur sądowych, ubogą infrastrukturą w wielu sądach, niedostatecznym poziomem wykonywania orzeczeń w sprawach cywilnych i administracyjnych oraz niewystarczającymi środkami dla systemu sądownictwa i prokuratury; apeluje o zwiększenie kompetencji rad sędziów i prokuratorów oraz wzmocnienie rozliczalności i uczciwości systemu sądownictwa; domaga się ponadto środków na rzecz zapewnienia dostępu obywateli do wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych i roszczeniach odszkodowawczych zgodnie z europejskim standardami; apeluje do sądów o zwiększenie przejrzystości i rozliczalności ich działań przeciwko korupcji i przestępczości zorganizowanej;

12. nalega na dalsze działania w związku ze sprawozdaniami dotyczącymi nieosądzonych zbrodni wojennych w celu rozwiązania problemu bezkarności, zwiększając

rygorystyczność, skuteczność i przejrzystość procesów dochodzenia i ścigania zbrodni wojennych; podkreśla potrzebę podjęcia dalszych działań w celu zwalczania nie tylko faktycznej, ale też pozornej bezkarności; w związku z tym zachęca władze do przeanalizowania wytycznych dotyczących wydawania wyroków oraz zbadania na pozór nieproporcjonalnie wysokiej liczby uniewinnień za najpoważniejsze przestępstwa;

13. pochwala rząd za strategię reformy sądownictwa na lata 2007–2012, jednak wyraża zaniepokojenie w związku z jej powolnym wdrażaniem; zwraca uwagę, że strategia na lata 2013–2018 znajduje się obecnie na etapie zaawansowanych przygotowań; w związku z tym wzywa rząd Czarnogóry, by zamiast zastępowania jednej strategii inną bez przeprowadzenia niezbędnej analizy, skoncentrował swe wysiłki na wdrażaniu istniejących strategii i obszernej analizie dotychczasowych działań będących przedmiotem debaty publicznej; zachęca, by istnienie organów monitorujących wdrażanie strategii i planów działań stało się normą;

14. podkreśla, że należy podjąć dodatkowe działania w zakresie walki z korupcją, oraz apeluje o zastosowanie się do zaleceń GRECO;

15. wyraża zaniepokojenie w związku z faktem, że dziedziny, takie jak kształcenie, opieka zdrowotna, proces wyborczy, zarządzanie gruntami, planowanie przestrzenne, przemysł budowlany, prywatyzacja i zamówienia publiczne są nadal podatne na korupcję; oczekuje, że otwarcie negocjacji w sprawie rozdziału 5 (Zamówienia publiczne) przyspieszy niezbędne reformy w tym obszarze; z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie nowej parlamentarnej komisji antykorupcyjnej; nalega na władze, aby zwiększyły zdolności instytucji nadzorczych, poprawiły proces przeprowadzania audytu, zwiększyły przejrzystość finansowania partii oraz zdolności na wszystkich szczeblach w celu ograniczenia nieprawidłowości przy stosowaniu prawa w dziedzinie zamówień publicznych i innych obszarach wspomnianych powyżej;

16. podkreśla konieczność przeprowadzenia reform w zakresie walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną, a także wykazania się solidnymi wynikami w dziedzinie dochodzeń, postępowań sądowych i wyroków skazujących na wszystkich szczeblach; apeluje o większą współpracę i koordynację między organami ścigania i wymiarem sprawiedliwości w kwestii zwalczania przestępczości zorganizowanej i korupcji na wszystkich poziomach oraz o poprawę działania wymiaru sprawiedliwości w sprawach wysokiego szczebla; wyraża poważne zaniepokojenie w związku z uchyleniem wyroków sądu pierwszej instancji w sprawach dotyczących przestępczości zorganizowanej; podkreśla, że bezkarność przestępców skazanych za korupcję lub przestępczość zorganizowaną nie jest dopuszczalna; wzywa władze do dopilnowania, by organy publiczne i instytucje wdrożyły wszelkie stosowne środki, a w przypadku braku ich wdrożenia, by zostały za to pociągnięte do odpowiedzialności;

17. zachęca Czarnogórę do dalszej współpracy na szczeblu międzynarodowym i regionalnym w zakresie zwalczania korupcji i przestępczości zorganizowanej; apeluje o zwiększenie wysiłków na rzecz skutecznego nadzoru granic mającego na celu walkę z przestępczością zorganizowaną i przemytem na „szlaku bałkańskim”; podkreśla konieczność zwiększenia nadzoru i zastosowania odpowiednich środków w celu

zwalczania procederu prania pieniędzy przez lokalne i międzynarodowe grupy przestępcze;

18. podkreśla potrzebę kontynuowania i udoskonalania konsultacji przez rząd Czarnogóry, a także poprawę interakcji i dialogu ze społeczeństwem obywatelskim oraz z opozycją w celu osiągnięcia większej przejrzystości w kształtowaniu polityki i prawa, zwłaszcza w odniesieniu do stosowania prawa oraz walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną; w związku z tym pochwala wysiłki rządu na rzecz zwiększenia przejrzystości publicznej jego działań, jednocześnie przyznając, że wiele pozostaje jeszcze do zrobienia; z zadowoleniem przyjmuje zwiększenie udziału społeczeństwa obywatelskiego w grupach roboczych biorących udział w negocjacjach rozdziałów z UE, jednak zwraca uwagę na obawy niektórych przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego dotyczące charakteru i jakości tego udziału; wyraża ubolewanie w związku z niedawnym pogorszeniem się stosunków między niektórymi sekcjami rządu a społeczeństwem obywatelskim, biorąc pod uwagę obawy obu stron związane z ryzykiem pogrążenia wspólnych wysiłków na rzecz dalszej integracji z UE ze względu na wzajemną wrogość; w związku z tym zachęca wszystkie strony do podjęcia owocnego i zrównoważonego dialogu, w ramach którego rząd udzielałby społeczeństwu obywatelskiemu obiektywnego wsparcia, ułatwiał jego pracę i dbał o pełny udział przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego w procesie politycznym, natomiast organizacje społeczne zajmowałyby się krytyką polityki rządu oraz pociąganiem rządu do odpowiedzialności w sposób sprawiedliwy i konstruktywny;

19. zauważa z zadowoleniem, że w Czarnogórze sprawnie funkcjonuje udzielanie pomocy w ramach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA); zachęca zarówno rząd, jak i Komisję do uproszczenia procedury administracyjnej odnośnie do środków IPA w celu ułatwienia dostępu do niego mniejszym i niescentralizowanym organizacjom obywatelskim, związkom zawodowym i innym beneficjentom;

20. podkreśla, że Czarnogóra ratyfikowała osiem podstawowych konwencji MOP dotyczących praw pracowniczych oraz zmienioną Europejską kartę społeczną; podkreśla fakt, że choć podstawowe prawa pracownicze i związkowe są ogólnie przestrzegane, należy je w dalszym stopniu umacniać; podkreśla ważną rolę dialogu społecznego i wzywa rząd do umacniania Rady Społecznej;

21. podkreśla znaczenie wolnych, niezależnych i bezstronnych mediów w funkcjonującej demokracji; wyraża głębokie zaniepokojenie rosnącą liczbą ataków werbalnych i fizycznych wymierzonych w dziennikarzy; przypomina o znaczeniu wspierania odpowiedzialnych mediów, niezależności redakcyjnej oraz zróżnicowania własności mediów zgodnie z europejskimi standardami; podkreśla odpowiedzialność, jaką ponoszą wszyscy przedstawiciele sceny politycznej i mediów w zakresie sprzyjania pluralizmowi opinii; uważa, że należy koniecznie pomóc chronić dziennikarzy i bronić wolności prasy; apeluje o należyte zbadanie i ściganie wszystkich pogróżek i ataków pod adresem dziennikarzy, w tym wcześniej nieosądzonych przestępstw; z zadowoleniem przyjmuje decyzję o powołaniu specjalnego organu ds. monitorowania oficjalnych działań zmierzających do rozwiązania spraw dotyczących zabójstw dziennikarzy i zamachów na nich, ponieważ organ ten może pomóc w zbudowaniu większego wzajemnego zaufania mediów i państwa;

22. podkreśla szczególną rolę, jaką odgrywają niezależne i zrównoważone media publiczne w umacnianiu wolności mediów i demokracji, i wzywa władze do pełnego przestrzegania przepisów ustawy o RTCG, w tym gwarancji prawnych mających na celu zapewnienie stabilności finansowej mediów publicznych, umożliwiając im tym samym wypełnianie misji społecznej;

23. wzywa do wprowadzenia pozytywnych zmian w zakresie ochrony świadków oraz do uchwalenia prawa o ochronie osób zgłaszających przypadki naruszenia;

24. podkreśla, że wszystkie siły polityczne są odpowiedzialne za tworzenie klimatu tolerancji i integracji w odniesieniu do wszystkich mniejszości; z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie rządowej polityki w sprawie mniejszości, która zakłada propagowanie pogłębionej integracji, w szczególności ze społecznością albańską zamieszkującą Czarnogórę; apeluje o poprawę sytuacji najbardziej wrażliwych grup społecznych, w tym o poprawę dostępu osób niepełnosprawnych do kształcenia i opieki medycznej oraz fizycznego dostępu do budynków publicznych; z zadowoleniem przyjmuje niedawny plan działania w sprawie Romów, jednak apeluje o dalszą pomoc w kształceniu i zatrudnianiu Romów i innych mniejszości, które nadal są dyskryminowane, zwłaszcza w odniesieniu do ograniczonego dostępu do kształcenia dzieci narodowości romskiej, aszkalijskiej i egipskiej;

25. zauważa, że kobiety są nadal niedostatecznie reprezentowane w wielu dziedzinach życia społecznego w Czarnogórze, w tym w parlamencie, na stanowiskach, które wymagają podejmowania decyzji oraz na rynku pracy; wzywa rząd do zintensyfikowania wysiłków na rzecz wspierania równości płci, zwiększania odpowiednich środków finansowych i zasobów ludzkich, zapewnienia realizacji planu działania na rzecz równości płci, wprowadzenia zasady równego wynagrodzenia za taką samą pracę i zachęcania do większego uczestnictwa kobiet, zwłaszcza na scenie politycznej;

26. wyraża zaniepokojenie wysokim poziomem nietolerancji wobec homoseksualistów w Czarnogórze, której przejawem są częste akty przemocy i groźby, a także mowa nienawiści przeciwko obrońcom praw homoseksualistów; ubolewa nad faktem, że czołowi aktywiści ruchu LGBTI, z obawy o swoje bezpieczeństwo, wystąpili o azyl za granicą; niemniej jednak z zadowoleniem przyjmuje nową strategię rządu dotyczącą poprawy jakości życia osób LGBTI, lecz podkreśla, że należy skoncentrować się na jej wdrożeniu; w szczególności podkreśla konieczność kształcenia i informowania obywateli w celu zmiany postaw; w szczególności pochwala rząd i policję za ich wsparcie i pomoc w organizacji parad równości, które odbyły się w tym roku po raz pierwszy w historii w Budvie i Podgoricy; podkreśla, że należy dokładnie zbadać przypadki przemocy wobec homoseksualistów, do której doszło podczas marszów, a sprawców pociągnąć do odpowiedzialności; zachęca władze do dalszego propagowania tolerancji wobec osób LGBTI oraz do ścigania przestępstw bez zbędnej zwłoki; podkreśla potrzebę zwiększenia akceptacji społecznej i położenia kresu dyskryminacji wymierzonej przeciwko homoseksualistom;

27. wyraża zaniepokojenie wciąż utrzymującymi się problemami związanymi z przemocą wobec kobiet i dzieci, obawiając się, że wiele osób uważa ją za społecznie dopuszczalną; ubolewa nad powolnym postępem w rozwijaniu usług dla rodziny i usług

dla społeczności lokalnych; wzywa rząd do szerzenia wiedzy społecznej na temat przemocy w rodzinie i przemocy wobec kobiet, a także prawa dziecka do ochrony przed wszelkimi formami nadużycia, zaniedbania lub wykorzystywania; z zadowoleniem przyjmuje opracowanie przez rząd nowych środków mających na celu zwalczanie problemu przemocy domowej, zwiększenie praw dzieci i poprawę kształcenia zawodowego, jednak zachęca do stosowania dalszych środków na rzecz skutecznego wdrożenia ustawy o ochronie przed przemocą w rodzinie, zwłaszcza w odniesieniu do ofiar i ich ochrony, wspierania i dostępu do wymiaru sprawiedliwości, opracowania i koordynacji programów zapobiegania przemocy, a także zwiększenia odpowiedzialności sprawców;

Kwestie społeczno-gospodarcze

28. zachęca rząd do skupienia uwagi na zwiększaniu wzrostu gospodarczego w celu wyeliminowania ubóstwa i poprawy standardów życia wszystkich obywateli, w tym poprzez przeprowadzenie w miarę możliwości analizy reformy opieki społecznej, oraz do ograniczenia dysproporcji regionalnych; apeluje o podjęcie zintensyfikowanych wysiłków na rzecz likwidacji dużego sektora nieformalnego, udoskonalenia ochrony praw własności intelektualnej oraz ogólnego systemu prawnego w celu systematycznego zwalczania korupcji i poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej, a także wdrożenia reform strukturalnych w celu przyciągnięcia i utrzymania większej ilości zagranicznych inwestycji bezpośrednich, które są niezbędne do dywersyfikacji gospodarki;

29. podkreśla potrzebę opracowania przejrzystych, wolnych od wpływów politycznych i zgodnych z prawem procesów rozwiązywania sporów handlowych, które przyczyniają się do dalszej poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej; zachęca do szybkiego rozwiązania sporu w sprawie fabryki aluminium KAP; podkreśla, że prywatyzacja powinna odbywać się w sposób sprawiedliwy, uporządkowany, przejrzysty i z zachowaniem należytej ostrożności; wyraża zaniepokojenie dotyczące pomocy państwa i apeluje o udzielanie jej w sposób przejrzysty i zrównoważony zgodnie ze wspólnotowym dorobkiem prawnym i układem o stabilizacji i stowarzyszeniu; z zadowoleniem przyjmuje wysiłki rządu na rzecz rozwiązywania problemu rosnącego długu publicznego i wysokiego strukturalnego deficytu budżetowego; apeluje o dalsze działania na rzecz zapewnienia przyszłego wdrożenia przedakcesyjnego programu rozwoju obszarów wiejskich i opracowania ustawodawstwa w zakresie jakości wody zgodnego ze wspólnotowym dorobkiem prawnym;

30. zwraca uwagę, że nowa ustawa o zamówieniach publicznych weszła w życie w styczniu 2012 r., jednak w praktyce jej stosowanie jest mało skuteczne, zwłaszcza w sektorze opieki zdrowotnej; wzywa władze Czarnogóry do zwiększenia przejrzystości wszystkich procedur udzielania zamówień publicznych oraz do ustanowienia planów działań zawierających jasne cele, procedury i ramy czasowe, z myślą o skutecznym wdrożeniu nowej ustawy o zamówieniach publicznych, a także do dostosowania ustawodawstwa w zakresie zamówień w dziedzinie koncesji, infrastruktury publicznej i obronności do europejskiego dorobku prawnego;

31. pochwala wdrożenie ustawy o małych przedsiębiorstwach; apeluje o zwiększenie wsparcia sektora publicznego dla MŚP, które przyczyniają się do wzrostu gospodarczego; wzywa do ujednolicenia rozdrobnionych strategii, które utrudniają skuteczne funkcjonowanie instrumentów związanych z działalnością gospodarczą i przemysłem;

32. wyraża zaniepokojenie w związku z brakiem poprawy sytuacji na rynku pracy i w związku z tym apeluje o przyjęcie zdecydowanych środków w celu likwidacji wysokiego bezrobocia, zwłaszcza bezrobocia wśród osób, które wchodzą na rynek pracy, oraz o wprowadzenie udoskonaleń na dotychczas niezadowalająco funkcjonującym rynku pracy; wzywa rząd do zagwarantowania zgodności wdrażanych przepisów prawa pracy ze standardami MOP, w tym poprzez poprawę nadzoru; podkreśla konieczność zwalczania problemu szarej strefy w gospodarce; wzywa do zacieśnienia trójstronnego dialogu społecznego;

33. zachęca Czarnogórę do podejmowania dalszych wysiłków na rzecz ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianie klimatu poprzez zwiększenie możliwości administracyjnych w zakresie wdrażania właściwych strategii politycznych i przepisów unijnych w celu zapewnienia zgodności ze wspólnotowym dorobkiem prawnym w zakresie środowiska i zmiany klimatu;

34. zauważa, że samowola budowlana, zwłaszcza w rejonach turystycznych, stanowi w Czarnogórze istotny problem; wzywa władze Czarnogóry do podjęcia zdecydowanych działań promujących zrównoważony rozwój państwa; podkreśla, że rozwój turystyki musi iść w parze z ochroną środowiska;

Współpraca regionalna

35. z zadowoleniem przyjmuje aktywny udział Czarnogóry w inicjatywach, takich jak regionalne pojednanie czy projekt „zachodniobałkańskiej szóstki", a także chęć rządu do odegrania wiodącej roli w realizacji inicjatyw dotyczących współpracy regionalnej; apeluje do Czarnogóry o zacieśnianie współpracy kulturalnej i gospodarczej z sąsiadującymi z nią państwami członkowskimi UE; pochwala rząd za utrzymywanie dobrych stosunków dwustronnych z wszystkimi krajami sąsiadującymi, w tym z Kosowem, jednak podkreśla konieczność sprawnego rozwiązania sporu z Chorwacją dotyczącego granic morskich i lądowych, zwłaszcza w kontekście poszukiwania przybrzeżnych złóż ropy naftowej; zachęca do ostatecznego wytyczenia granic z Serbią, Bośnią i Hercegowiną oraz Kosowem w celu wyeliminowania potencjalnych źródeł napięć; z zadowoleniem przyjmuje postępy dokonane w procesie realizacji deklaracji sarajewskiej, w tym wdrożenie regionalnego programu mieszkalnictwa; zachęca do dalszej współpracy z państwami sąsiadującymi poprzez dzielenie się doświadczeniami związanymi z negocjacjami akcesyjnymi;

36. z zadowoleniem przyjmuje niedawne wizyty premiera Dačića w Podgoricy i premiera Dukanovića w Belgradzie po raz pierwszy od momentu uzyskania niepodległości przez Czarnogórę; pochwala te wydarzenia, ponieważ stanowią one wyraźną oznakę pojednania oraz wzrostu zaangażowania i otwartości obu stron, co z pewnością dobrze wróży dalszej integracji regionalnej i europejskiej;

37. podkreśla, że Czarnogóra ma dobre stosunki z sąsiednimi krajami w swoim regionie, co stanowi podstawę pomyślnych negocjacji z UE, a sam kraj jest dobrym przykładem współpracy i zaangażowania na rzecz pokoju i stabilności w regionie Bałkanów Zachodnich;

38. z zadowoleniem przyjmuje niedawne wysiłki rządu na rzecz rejestracji osób wewnętrznie przesiedlonych i określenia ich statusu, a zarazem docenia stopień trudności tego zadania, w tym wyeliminowania obciążeń administracyjnych; wzywa UE, a także pozostałe kraje partnerskie w regionie Bałkanów do udzielenia pomocy rządowi Czarnogóry w celu jak najszybszego rozwiązania tego problemu i zamknięcia bolesnego rozdziału w historii regionu;

39. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie rządu Czarnogóry do przystąpienia do NATO, jednak zwraca uwagę na znaczną rozbieżność opinii na ten temat wśród parlamentarzystów i ogółu społeczeństwa; jest pewien, że wysiłki Czarnogóry na rzecz członkostwa w NATO będą miały korzystny wpływ na unijne aspiracje kraju oraz na poprawę współpracy i bezpieczeństwa w regionie; w szczególności pochwala udział Czarnogóry, mimo ograniczonych zasobów obronnych, w misjach ONZ i WPBiO, w tym w Afganistanie, Liberii i Mali; z zadowoleniem przyjmuje ten jasny sygnał zaangażowania Czarnogóry we współpracę z międzynarodowymi partnerami na rzecz propagowania pokoju i stabilności na świecie;

°

° °

40. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządowi i parlamentowi Czarnogóry.